

Stichting La Galigo

Beleidsplan 2022 - 2024

Statutaire naam: Stichting La Galigo

RSIN: 859505662

KvK-nummer: 73389269

Referentie: beleidsplan-2022-2024

Datum: 23-09-2022

Geschreven door: S. F. Spalburg, C. da Fonseca & T. G. Hendriks

Voorwoord

Stichting La Galigo is een in Nederland gevestigde stichting die in december 2018 is opgericht om zich te richten op het implementeren van duurzame projecten in Indonesië. Project La Galigo is het eerste project van de stichting.

Van 2019 tot 2021 is de basis gelegd voor een permacultuur educatiecentrum met agroforestry (boslandbouw) modeltuin (meer informatie over deze methodes is te vinden in hoofdstuk 1 en 3). Deze periode was door de corona pandemie en de verschillende lockdowns, een periode met veel uitdagingen. Als gevolg van de pandemie was de stichting in 2020 genoodzaakt om een andere strategie te bedenken zodat project La Galigo voortgezet kon worden. Een lokaal en enthousiast jongeren team is geformeerd die in een leer- en werktraject praktische werkzaamheden heeft verricht om de ontwikkeling van de modeltuin te waarborgen. Verder heeft dit team een basis training gehad zodat ze in de toekomst boeren, studenten en andere geïnteresseerden kunnen gaan trainen bij de lokale stichting en educatiecentrum 'Lagaligo Farm' en daarnaast boeren kunnen begeleiden om de overstap te maken naar agroforestry en permacultuur. Op dit moment geeft het team al training aan studenten van de lokale middelbare school en een universiteit .

In project La Galigo richten wij ons op duurzame en sociaal-economische ontwikkeling van de gemeenschap door het opzetten van een educatiecentrum waar training en technische ondersteuning wordt aangeboden. De training zal de boeren in staat stellen een landbouwsysteem en leefomgeving op te zetten volgens de principes van agroforestry en permacultuur. De vaardigheden die ze hebben opgedaan kunnen ze toepassen op hun eigen plantages.

Het implementeren van agroforestry op de (cacao) plantage diversifieert niet alleen de inkomsten van de boer door de teelt van meerdere gewassen, maar zorgt er ook voor dat cacaobomen minder vatbaar zijn voor pesten en ziekten. Zo wordt schade aan de natuurlijke omgeving hersteld. Met de integratie van een permacultuur in de leefomgeving en op de (cacao)plantage van de boeren gezinnen kan door middel van het produceren en verwerken van producten ook de inkomstenbronnen vergroot worden. Daarnaast zorgt de biologische teelt voor gezond voedsel en een gezonde leefomgeving.

Op de lange termijn streven wij ernaar dat met kleine aanpassingen op grotere schaal en ook in andere geografische locaties, nieuwe projecten kunnen worden gestart om de duurzame landbouwmethoden agroforestry en permacultuur mainstream te maken.

In dit beleidsplan vertellen wij wie wij zijn en wat we doen. Wij laten u graag zien wat wij willen bereiken in de periode van 2022 tot 2024.

Fatima Spalburg
Voorzitter en initiatiefnemer
September, 2022

Hoofdstuk 1. Inleiding

In 2016 maakt oprichter en huidig voorzitter van stichting La Galigo, Fatima Spalburg een reis naar Luwu Timur, Zuid-Sulawesi, Indonesië, het land van haar voorouders. Ze ontmoet daar de heer Amir en mevrouw Fatimah, een echtpaar uit het dorp Lauwo, dat al meer dan 30 jaar cacao-boer is. De ziekten en plagen aan hun cacao-bomen beperken de oogst en om deze te bestrijden zijn ze toegewezen op het gebruik van gesubsidieerde, chemische pesticiden die niet alleen natuur en milieu, maar ook hun gezondheid aantasten. Het verhaal van de heer Amir en mevrouw Fatimah komt overeen met vele andere cacao-boeren in Indonesië. Zij werken hard, maar inkomsten blijven beperkt en de mogelijkheden tot verandering eveneens.

Geraakt door wat ze zag, begon Fatima zich te verdiepen in de wereld van cacao, chocolade en duurzaamheid. Ze realiseerde zich dat de situatie van de cacao-boeren veranderd moest worden, omwille van de boerengemeenschap en het milieu. In 2017 besloot ze op aanraden van een adviesbureau in Nederland samen met de heer Amir en mevrouw Fatimah, privé een agroforestry cacao-tuin aan te leggen. Al gauw werd duidelijk dat het project breder getrokken moest worden om impact te maken. Na een boerenbijeenkomst gaf de boerengemeenschap aan dat ze een werkend voorbeeld wilden zien. Zo ontstond het initiatief om een permacultuur educatiecentrum met agroforestry modeltuin aan te leggen. Een plek waar boeren naast educatie ook ondersteuning kunnen krijgen om de overstap naar deze duurzame vormen van landbouw te maken. Op 19 december 2018 is stichting La Galigo opgericht met als doel het project verder te ontwikkelen.

De principes van agroforestry en permacultuur bieden een oplossing voor de boeren. Agroforestry ook wel boslandbouw genoemd, is een landbouwsysteem waarbij er verschillende bomen, struiken, planten en andere eetbare gewassen worden geplant zonder het gebruik van chemische pesticiden. Permacultuur is een samenvoeging van de woorden permanente agricultuur en permanente cultuur. Met permacultuur maak je een tuin met behulp van natuurlijke principes. Een permacultuursysteem wordt zo ontworpen dat het de veerkracht heeft van een natuurlijk ecosysteem. Meer over beide systemen is te lezen in hoofdstuk 3 op pagina 5 en 6.

Het overstappen van de veelgebruikte monocultuur naar een duurzaam systeem met verschillende gewassen is geen gemakkelijke taak. Daarom put Stichting La Galigo, kracht uit het gelijknamige manuscript wat zijn oorsprong vindt in Luwu. Het in Buginees geschreven script La Galigo¹ schrijft middels prachtige verhalen een levenswijze voor waarin men respectvol met elkaar en de natuur omgaat.

Op dezelfde manier streeft de Stichting naar een nauwe samenwerking met de boerengemeenschappen in het ontwikkelen en opzetten van een duurzaam landbouwsysteem. De Stichting streeft naar een gemeenschap die sterk in zijn schoenen staat en de lasten met elkaar deelt (Gotong Royong²) in de lokale stichting 'Lagaligo Farm' waarbij men als *community* samenwerkt en gezamenlijke faciliteiten heeft met als doel een verhoging van hun inkomsten. De Stichting streeft ernaar dat de kwaliteit van cacao en andere landbouwproducten, maar ook de kwaliteit van het (natuurlijk) leven binnen de gemeenschap wordt hersteld en naar een hoger niveau wordt getild.

De gemeenschap van Lauwo in Luwu Timur, beschikt over grote bereidwilligheid om een duurzaam landbouwsysteem op te zetten. Ook het saamhorigheidsgevoel in de gemeenschap is krachtig. Door de boerengemeenschap van Lauwo te begeleiden en te ondersteunen is het mogelijk om deze ommekeer te maken. Graag leggen wij middels dit beleidsplan uit hoe wij ons samen zullen inspannen om de boerengemeenschap in Lauwo te ondersteunen.

¹ La Galigo - Het La Galigo manuscript is het langste epos ter wereld, opgetekend in het Buginese schrift. Het verhaal beschrijft niet alleen het ontstaan van de mensheid, maar geeft ook richtlijnen over hoe je het beste met elkaar en je omgeving, de natuur, om kunt gaan. Juist in de huidige tijden van klimaatverandering is het manuscript is een bron van inspiratie. In 2011 is het La Galigo manuscript opgenomen in het 'Memory of the World' register van UNESCO.

² Gotong Royong - Gotong Royong is een sociaal concept dat staat voor collectiviteit. Het volgt het idee dat hard werken makkelijker wordt als het gezamenlijk gedaan wordt. Het moedigt ook aan anderen te helpen die in nood zijn. Het concept is gebaseerd op wederkerigheid of wederzijdse hulp. Het leert ons niet egoïstisch te zijn. Gotong Royong zou moeten worden uitgevoerd zonder iets terug te verwachten.

Hoofdstuk 2. Missie en visie

2.1 Visie

De visie van Stichting La Galigo is een wereld waarin mensen beschikken over basisvoorwaarden om hun eigen leven vorm te geven en tot bloei te doen komen. Dit, in harmonie met elkaar en de wereld om hen heen. Door mensen en gemeenschappen gelijke kansen te bieden, kunnen zij ontsnappen aan de vicieuze cirkel van armoede en de mogelijkheid krijgen beter voor hun eigen leefomgeving te zorgen.

2.2 Missie

De missie van Stichting La Galigo is om de zelfredzaamheid onder kansarmen in ontwikkelingslanden te vergroten. Dit streven wij te verwezenlijken door middel van het implementeren van duurzame projecten die deze zelfredzaamheid vergroten en tegelijkertijd behoud en herstel van natuur en milieu in de hand werken.

Hoofdstuk 3. Doelstellingen

De Stichting La Galigo voert haar beleid conform de kernwaarden 'Respect voor natuur en milieu', 'Empowerment door educatie', 'Promotie van socio-economische groei' en 'Gendergelijkheid'. Uit deze kernwaarden vloeien voor het beleid van 2022 tot 2024 de volgende doelstellingen voort:

Doelstelling 1: De ontwikkeling van een landbouwmodel volgens de principes van Agroforestry en permacultuur (Respect voor natuur en milieu)

Stichting La Galigo zet zich actief in voor het behoud en het herstel van natuur en milieu. Ontbossing, uitputting van landbouwgronden door monocultuur en overmatig gebruik van pesticiden zijn destructief voor de omgeving en beperken bovendien de opbrengsten van het land in kwantiteit en kwaliteit.

Wij streven naar de ontwikkeling van een landbouwmodel op basis van de principes van agroforestry en permacultuur. Ontwikkeling van dit model zal gebeuren in nauwe samenwerking met de boerengemeenschap in Lauwo, Luwu Timur, Zuid-Sulawesi.

De monocultuur van Sulawesi

Het grootste deel van de cacaoproductie in Sulawesi vindt momenteel plaats op kleinschalige boerderijen en volgens een monocultuur (Andres et al., 2016). Dit houdt in dat slechts een beperkt aantal gewassen op het land wordt geteeld. Een plantage met een beperkte diversiteit aan gewassen heeft tot gevolg dat een verspreiding van ziekten en plagen enorme gevolgen heeft op de inkomstenstromen van de boeren. Bovendien is in meerdere onderzoeken al aangetoond dat deze monocultuur de insectenplagen en de verspreiding van ziekten juist in de hand werkt (Andres et al., 2016; World Agroforestry (ICRAF), 2015).

Agroforestry

Agroforestry omvat een systeem voor de landbouw waarbij een rijke diversiteit aan bomen en struiken wordt geplant in combinatie met eetbare gewassen. Hiermee wordt als het ware de natuur nagebootst. Er wordt hierbij gewerkt volgens een lagensysteem waarbij elke laag een of meerdere functies vervult in het totale gecreëerde ecosysteem. De interactie tussen de verschillende bomen en gewassen creëert niet alleen een geschikte omgeving voor de cacao om in te blijven groeien, maar brengt ook andere voordelen met zich mee. Zo verbetert het de waterhuishouding en verrijkt het de grond en biodiversiteit waardoor natuurlijke vijanden van plaaginsecten worden aangetrokken. Bovendien creëert het alternatieve bronnen van inkomen (fruit, groenten, hout en compost) voor de boeren.

Zo vormen de hoogste bomen een ecologische buffer tegen invloeden uit de omgeving. Denk hierbij aan het bieden van schaduw, maar ook aan het bieden van bescherming tegen weersinvloeden (overstromingen en droogte). Bloemen aan een grote diversiteit van bomen en struiken trekken bovendien bestuivers en natuurlijke vijanden van plagen aan. Takken en bladeren die van de bomen vallen, vormen compost die de bodem verrijkt met koolstof en de productiviteit van de gewassen in de hand werkt. Diepe wortels van bomen en gewassen zorgen ervoor dat er nutriënten naar de oppervlakte worden getrokken en werken een goede waterhuishouding in de hand. Zo draagt elke boom of elk gewas zijn steentje bij (Natuurland, n.d.). Tot slot zorgt een verrijkte grond dat verdere ontbossing wordt voorkomen wat veelal het gevolg is van de uitputting van landbouwgrond.

Permacultuur

Permacultuur is een afkorting van permanente agricultuur en permanente cultuur. Het is in de jaren 70 ontwikkeld aan de universiteit van Tasmanië, Australië door Bill Mollison en David Holmgren. De bedenkers hebben permacultuur ontwikkeld om oplossingen te vinden voor een groot aantal problemen die monocultuur landbouw met zich meebrengt. (<https://www.permacultuurnederland.org/>)

Permacultuur is een ontwerpsysteem voor onze leefomgeving waarbij je samenwerkt met de natuur in plaats van ertegen in gaat. Dit houdt in de praktijk bijvoorbeeld in dat er geen pesticiden worden gebruikt, kringlopen worden gesloten en de grond zoveel mogelijk met rust wordt gelaten.

Permacultuur is het meest bekend voor het tuinieren maar kan op veel meer vlakken worden toegepast, zoals ecologisch bouwen, dieren hoeden, waterbeheer, sociale omgang en meer. Het doel van permacultuur is om de mensheid op een duurzame manier te voorzien van voedsel, energie en onderdak.

Permacultuur rust op drie ethische principes als handvaten om je systeem te kunnen ontwerpen:

1. Zorg voor de aarde: Zorg voor de aarde en al haar bewoners zodat ze ook kunnen voortbestaan in de toekomst. Dit is het eerste principe omdat zonder een gezonde aarde de mensheid niet kan voortbestaan.
2. Zorg voor de mens: Draag zorg voor de mens zodat er voor iedereen toegang is tot de eerste levensbehoeften.
3. Deel de overvloed: Er is genoeg voor ieders behoefte maar niet voor ieders hebzucht. Neem dus niet meer dan nodig is en deel de overschotten zodat er gezorgd wordt voor de eerste twee principes.

Doelstelling 2. Het faciliteren van training en educatie (Empowerment door educatie)

Veranderingen vinden niet plaats als doel en noodzaak onduidelijk zijn. Hiervoor moet draagvlak worden gecreëerd onder de lokale bevolking, maar ook overheidsinstanties, scholen, experts uit de industrie, vrijwilligers en donateurs. Dit vraagt om het opzetten van knooppunten van kennisdeling waar bezoekers uit alle windstreken zullen neerstrijken.

De modeltuin en het educatiecentrum kunnen deze knooppunten vormen en een voorbeeldfunctie vervullen om de positieve impact van agroforestry en permacultuur aan te tonen. Wij hopen zo niet alleen meer boeren uit de omgeving de overstap te laten maken, maar ook de bewustwording onder overheidsinstanties en jonge mensen te vergroten.

In 2013 stelde Cocoa Sustainability Partnership van NewForesight middels een uitgebreid onderzoek vast dat de gemiddelde leeftijd van de boeren in Indonesië rond de 42 jaar lag. Veel kinderen zien hun ouders worstelen op het land en verkiezen een baan in de dienstverlening boven de landbouwindustrie. Om ook in de toekomst de landbouwproductie veilig te stellen, is het van belang aan te tonen dat het inrichten van landbouwgrond volgens de principes van agroforestry en permacultuur ervoor kunnen zorgen dat ook het werk in de landbouw in hun levensonderhoud kan voorzien. Het enthousiasmeren van een jongere generatie zal bovendien nieuwe kennis aantrekken die verouderde landbouwtechnieken kan vervangen door nieuwe.

World Agroforestry (ICRAF)(2015) geeft aan dat in Indonesië agroforestry nog te veel wordt gezien als een interventie in plaats van een landbouwmethode die effectief kan worden toegepast op de lange termijn. Stichting La Galigo streeft ernaar agroforestry prominenter aanwezig te maken op de politieke agenda van de (lokale) overheid. Dit kan alleen als zij aan den lijve de positieve impact van agroforestry kunnen ervaren.

Een onderzoek over permacultuur uitgevoerd op zes permacultuurboerderijen in Indonesië (Radityo Haryo Putro³ and Rie Miyaura⁴, 2020) heeft aangetoond dat de activiteiten, het bedrijfsbeheer en de gewasdiversiteit van de onderzochte boerderijen werden gevormd door fundamentele permacultuurprincipes. Daarnaast spelen ook sociaal-economische factoren (zoals operationele behoeften en winstgerelateerde managementbeslissingen) en sociaal-culturele factoren (zoals de overtuigingen van eigenaren en lokale maatschappelijke behoeften) een rol. Wij veronderstellen dat er bij de verdere ontwikkeling van educatiecentrum Lagaligo Farm dan ook goed moet worden gekeken naar de lokale context. Wat zijn de overtuigingen van de lokale gemeenschap, wat zijn de operationele behoeften, hoe kunnen de boerderijen zichzelf financieren? De Stichting en de lokale partner zetten zich dan ook in om aandacht te besteden aan de verschillende factoren.

³ Faculty of International Agriculture and Food Studies, Tokyo University of Agriculture, 1-1-1 Sakuragaoka, Setagaya, Tokyo 156-8502, Japan

⁴ Present affiliation: Graduate School of Agricultural and Life Sciences, The University of Tokyo, 1-1-1 Yayoi, Bunkyo, Tokyo 113-0032, Japan

Doelstelling 3. Zelfvoorziening en het diversifiëren van inkomstenbronnen

(Promotie van socio-economische groei)

Stichting La Galigo gelooft dat boeren recht hebben op een eerlijke beloning van hun werk en dat zij een eerlijke kans moeten krijgen om te kunnen investeren in betere zorg voor natuur, milieu en hun eigen gezondheid. Daarom stelt Stichting La Galigo zich tot doel om een boerengemeenschap op te richten die op den duur effectief in eigen onderhoud kan voorzien.

De productie van meerdere gewassen volgens de principes van agroforestry en permacultuur brengt veel economische voordelen met zich mee. Het systeem biedt de boeren een divers aantal bronnen van inkomsten waaruit geput kan worden en maakt hen niet afhankelijk van het succes van een enkele oogst. De verschillende gewassen die worden geplant produceren fruit en groenten die kunnen worden geconsumeerd of verkocht. Bomen en struiken kunnen de boeren daarnaast van houtige biomassa voorzien. Bij de eindkap, na goed beheer, kunnen verschillende boomsoorten zelfs voorzien in een goede kwaliteit zaaghout. Een hogere productiviteit van landbouwproducten per hectare werkt op deze manier een diversificatie van inkomstenbronnen in de hand.

Verschiede gewassen die worden geplant produceren fruit en groenten die kunnen worden geconsumeerd of verkocht. Bomen en struiken kunnen de boeren daarnaast van houtige biomassa voorzien.

Doelstelling 4. Gelijke (financiële en educatieve) kansen voor man en vrouw

(Gendergelijkheid)

Stichting La Galigo gelooft in een wereld waar mannen en vrouwen als gelijken kunnen voorzien in hun levensonderhoud en toekomst. In veel boerengemeenschappen werken zowel man als vrouw hard op het land, maar rusten daarnaast op de schouders van de vrouw ook nog huishoudelijke taken en de opvoeding van de kinderen. Deze vrouwen zijn veelal van hun man ook financieel afhankelijk. Als er geld aanwezig is om de kinderen naar school te sturen, wordt deze kans bovendien veelal niet aan meisjes vergeven.

Deze genderongelijkheid zorgt ervoor dat een vrouw niet kan terugvallen op een eigen opleiding of inkomen als de betrokkenheid van de man wegvalt. Het staat hierbij niet alleen de persoonlijke ontwikkeling, maar ook de ontwikkeling van het land en de landbouw in de weg.

Stichting La Galigo legt zich daarom toe op de bewustmaking van de nadelen van discriminatie van meisjes en vrouwen. De Stichting geeft extra aandacht aan vrouwen en meisjes waar zij dit nodig hebben om volwaardig mee te kunnen doen aan het collectief van de boerengemeenschap. Ook willen we het hen mogelijk maken hun eigen inkomsten te genereren. Wij hebben aandacht voor de manier waarop we dit kunnen realiseren waarbij zowel mannen als vrouwen worden betrokken in het bewustwordingsproces: met respect voor, en het liefst in samenwerking met, de lokale cultuur en religie van het doelgebied.

Hoofdstuk 4. Beschrijving belanghebbenden

De komende 3 jaar zal gewerkt worden aan de projectplanning en implementatie van educatiecentrum Lagaligo Farm. Er wordt een model ontwikkeld waarmee cacaoboeren effectief cacao en andere gewassen kunnen telen volgens de principes van agroforestry. Het streven is dat het bedrijf van de (cacao)boeren duurzaam wordt opgezet volgens permacultuur principes. Hiernaast zal een training- en educatiecentrum worden opgericht met gemeenschappelijke faciliteiten voor het verwerken van cacao en andere gewassen. De boerengemeenschap, studenten en kunnen hier worden getraind en er kunnen trainingsprogramma's worden opgezet om meer trainers op te leiden die elders training aan boeren kunnen geven.

4.1 Directe belanghebbenden

De Stichting La Galigo richt zich op de lokale boerengemeenschap in het dorp Lauwo in de regio Luwu Timur, Zuid-Sulawesi maar is daarnaast ook actief om studenten van een lokale middelbare school en de universiteit Cokroaminoto uit de stad Palopo trainingsprogramma's (stage) aan te bieden.

In het dorp Lauwo zijn 8 boerengroepen. In iedere groep zitten 28-35 cacaoboeren. Dit zijn dus in totaal al meer dan 250 boeren met ieder gemiddeld 1,5-2 ha. grond. Het betreft dus direct een bereik van 400-500 ha. landbouwgrond. Er zijn er inmiddels ook goede relaties opgebouwd met de lokale overheid, een lokale middelbare school, de landbouwdienst en boerencoöperaties in de regio. Dit doet de lokale stichting door evenementen te organiseren waarbij kennis wordt gedeeld en gesocialiseerd.

In 2021 en 2022 hebben inmiddels 15 jongeren van een lokale agrarische middelbare school en 11 studenten van de Cokroaminoto universiteit uit de stad Palopo, stage gelopen op Lagaligo Farm om de beginselen van permacultuur en agroforestry te leren. Op het moment van schrijven van dit jaarverslag loopt er een derde groep studenten stage bij Lagaligo Farm.

4.2 Indirecte belanghebbenden

Wij streven ernaar door het opzetten van het educatiecentrum met modeltuin en het nauw samenwerken met de boerengemeenschap een voorbeeldfunctie te scheppen naar andere boeren, lokale overheidsinstanties en scholen. De interesse vanuit andere districten uit Sulawesi groeit. Zeker nadat er in 2020 een nabijgelegen district een grote overstroming die door houtkap een groot gebied heeft getroffen. Het land van meer dan 1000 boeren is overstroomt met als gevolg dat de bovenste laag (topsoil) is weggespoeld. Grote stukken land moeten hersteld worden zodat het weer geschikt is om te beplanten. Lagaligo Farm heeft dan ook potentie om regionaal een trainingscentrum te worden zodat er in de toekomst biologische cacao en andere gewassen op een duurzame manier kunnen worden verbouwd.

Het doel is te werken naar een landbouwmodel dat op soortgelijke wijze geïmplementeerd zal kunnen worden op grotere schaal binnen de huidige gemeenschap of zelfs op andere geografische locaties op de lange termijn. Zo hopen wij in de toekomst onze impact te vergroten.

Hoofdstuk 5. Projectbeschrijving

Indonesië is één van de grootste cacao producenten ter wereld. Deze wordt voor een groot deel op monocultuur plantages op het eiland Sulawesi verbouwd. Dit heeft geleid tot grootschalige ontbossing met als gevolg natuurrampen zoals overstromingen, aardverschuivingen en klimaatverandering. De bodemvruchtbaarheid neemt hierdoor af en plantenziekten ontwikkelen zich makkelijker in het gewas. Hiertegen worden chemische pesticiden gebruikt die slecht zijn voor mens en milieu. Grote multinationals hebben de monopoliepositie op de agrarische verwerking en handel. De prijs die de cacao boer voor de ruwe cacao ontvangt is schrikbarend laag. De meeste boeren willen graag verandering maar weten niet hoe.

Hoe kunnen cacao boeren ontsnappen uit dit stelsel? Ons antwoord is simpel: door te werken naar een systeem met een eerlijke winstverdeling zodat boeren ook kunnen profiteren. Door boeren de handvaten aan te reiken om de transitie te maken naar duurzame herstellende landbouw met een diversiteit aan gewassen in een gezond ecosysteem. Zorg voor de aarde, zorg voor de mens en eerlijke verdeling staan hierin centraal.

Deze verbetering kan worden bereikt door educatie, herbepplanting, ondersteuning, bescherming van de natuur en bevorderen van inclusieve, duurzame economische groei. Stichting La Galigo ontwikkelt daarom in samenwerking met lokale jongeren in het dorp Lauwo op Sulawesi, het permacultuur educatiecentrum Lagaligo Farm met een agroforestry modeltuin. Deze plek zal het centrum worden waar boeren, scholieren en professionals op een praktische manier trainingen kunnen volgen en ondersteuning krijgen om de transitie te maken.

Het doel is te werken naar zelfbeschikking, voedselzekerheid en herstel van het ecosysteem. Hiermee zullen natuurlijke hulpbronnen worden versterkt in plaats van uitgeput. Uiteindelijk neem de natuur het proces over zodat arbeid minimaal wordt. De basis is gelegd maar om de volgende fase van het project te realiseren is er onder andere meer educatie- en ondersteuning, boomaanplant, zaden en het realiseren van een educatiegebouw nodig. Stichting La Galigo zal zich de komende 3 jaar richten op de verdere ontwikkeling van het permacultuur educatiecentrum met agroforestry modeltuin in Lauwo, Luwu Timur op Zuid-Sulawesi. Daarnaast zal er aandacht worden besteed aan training van de trainers, het opzetten van trainingsprogramma's voor trainers (TOT) en het geven van training en ondersteuning van (lokale) boeren. Het programma richt zich op educatie en ondersteuning om de overstap naar biologische landbouw door middel van agroforestry en permacultuur mogelijk te maken en de sociaal-economische aspecten die hiermee gemoeid gaan. Het project wordt geïmplementeerd in verschillende fasen waarvan fase 1 tijdens het schrijven van dit beleidsplan gedeeltelijk is voltooid.

Om het vervolg van het project overzichtelijk te omschrijven, is ervoor gekozen een het in verschillende fasen te verdelen. Het is belangrijk rekening te houden met het feit dat de verschillende activiteiten die in de fasen worden omschreven simultaan kunnen lopen met activiteiten uit andere fasen.

Fase 1. Voortzetting project La Galigo: capacity building, zelfvoorziening en het opbouwen van relaties met lokale belanghebbenden (community building)

Deze fase staat vooral in het teken van capacity building. Het fundament hiervoor is gelegd. 'Het is van groot belang dat er goede trainers binnen de gemeenschap worden opgeleid die weer anderen kunnen opleiden. Zo wordt ervoor gezorgd dat er een stevige lokale organisatie ontstaat met goed opgeleide mensen, die uiteindelijk zelfstandig kennis kan delen. Daarnaast gaat de ontwikkeling van het educatiecentrum en de stappen om zelfvoorzienend te worden door. Om uiteindelijk een groter draagvlak te creëren is het ook noodzakelijk om te werken aan community building. Hieronder een uiteenzetting wat inmiddels is gedaan en welke stappen in deze fase nog moeten worden ondernomen:

Het vervolg van project La Galigo is in het eerste kwartaal van 2022 in volle gang gezet. Na een intensieve permacultuur stage in jogjakarta in de laatste paar maanden van 2021 is team Lagaligo Farm, de modeltuin verder gaan ontwikkelen door meerdere gewassen te planten en de diversiteit te vergroten. Een nieuwe groep stagiaires van de lokale Cokroaminoto universiteit liep een maand stage op Lagaligo Farm. Er worden bijeenkomsten en plantdagen georganiseerd met verschillende partijen zoals lokale boeren, jongeren, boerencoöperaties, overheid en bedrijven zoals Mars en instellingen zoals ICRAF en Rainforeste Alliance. Het doel is hierbij om de community te vergroten maar ook kennis op te doen en te delen.

Projectbezoeken zijn sinds het begin van de coronapandemie niet mogelijk geweest. Vandaar dat de monitoring op afstand is gebeurd. De lokale belanghebbenden richtten in juni 2022 de lokale stichting 'Yayasan pusat pendidikan Lagaligo Farm' op. ('Stichting Onderwijscentrum Lagaligo Farm'). De oprichting van deze lokale organisatie heeft als doel professionalisering met als uiteindelijk doel zelfstandig worden. Het project moet gedragen worden door de belanghebbende en de exitstrategie moet dan ook nu al worden ingezet. In deze fase is het dan ook van belang dat de lokale boeren gemeenschap gaat ondernemen om zelfstandig te worden door het vervaardigen en verkopen van producten. Hierbij kan worden gedacht aan bananenchips, cassavechips, cocosolie, kruidenpoeders, chocoladedrank, chocoladepasta, cakes en jam van vruchten, natuurlijke zeep en dergelijke. Eerder zijn er kleine hoeveelheden bananenchips geproduceerd en als samples verspreid. De belangstelling voor dit product was zeer groot. Een voordeel van productie en verkoop ook is dat dit als voorbeeld dient voor boeren dat het mogelijk is om kleinschalig te produceren en hiermee geld verdient kan worden of producten geruild kunnen worden. Om de inkomsten verder te spreiden zullen er ook trainingen worden aangeboden aan organisaties uit andere regio's.

In deze fase gaat de lokale stichting ook samenwerkingen aan met andere partijen zoals honingtelers uit een andere regio. Het lokale team krijgt training en er zal een bijenvolk beschikbaar worden gesteld. Doordat de producten die verbouwt worden op Lagaligo Farm allemaal biologisch zijn (zonder gebruik van chemische pesticiden) is het biologische landbouw bedrijf PT Pelindo uit een nabijgelegen regio erg geïnteresseerd in de ontwikkelingen. Dit heeft ertoe geleid dat ze graag willen samenwerken en 2 jongeren uit het lokale team de mogelijkheid geven om een training *biological farming* te volgen bij het instituut IBEKA in Subang, Java. Zo zal de kennis op Lagaligo Farm worden uitgebreid met andere duurzame manieren om voedsel te verbouwen.

Om een gedegen onderwijsinstelling te worden is er nog meer training, advies en begeleiding nodig. Stichting La Galigo heeft hiervoor contacten gelegd met diverse lokale organisaties en personen die de lokale organisatie hiermee kan faciliteren. Hiervoor ontbreken de financiën vandaar dat er in de volgende fase de focus van het werk vooral ligt op het fondsenwerving.

Fase 2. Fondsenwerving.

Om fase 1 maar ook fase 3 volledig uit te kunnen voeren zal Stichting La Galigo zich in deze fase toeleggen op het aanschrijven van verschillende fondsen om het project te financieren. De financiële middelen zullen op verschillende manieren worden vergaard. Zo zullen er onder andere projectvoorstellen worden ingediend bij verscheidene oproepen van vermogensfondsen en organiseert de stichting evenementen of acties in Nederland om bewustwording te creëren over de huidige staat van ons milieu wereldwijd waarmee inkomsten wordt gegenereerd. In hoofdstuk 7 is hierover meer te lezen.

Zoals in de eerste fase is beschreven zal de fondsenwerving niet alleen vanuit Nederland plaatsvinden maar zal er ook in Indonesië bij de lokale stichting gezocht worden naar manieren om het project verder te dragen. Het verkopen van producten en het aanbieden van diensten is er een van. Een andere manier is om vanuit de lokale stichting lokale fondsen aan te schrijven. Maar het zoeken naar donaties en het organiseren van evenementen behoort ook tot de mogelijkheden.

Daarnaast heeft de Hogeschool van Hall Larenstein en universitas Muslim in Makassar interesse getoond om nogmaals samenwerkingen aan te gaan. In het jaar 2020 heeft een Nederlandse student van de van Hall Larenstein stage gelopen in Indonesië voor stichting La Galigo in samenwerking met de universiteit Muslim. Er zal naar mogelijkheden worden gezocht om stageplekken of uitwisselingen aan te bieden vanuit de Stichting en in samenwerking met deze onderwijsinstellingen. Het voordeel van samenwerkingen met onderwijsinstellingen is dat er onderzoeken gedaan kunnen worden maar ook professionele hulp geboden kan worden om het project, de lokale organisatie maar ook de student verder te helpen.

Fase 3. Benodigde materialen, plantgoed, vee en gebouwen

Tot op heden is het centrum van Lagaligo Farm, een provisorische overkapping waar wordt overlegd en pauze wordt gehouden. Dit is tevens de plek waar stagiaires les krijgen en bijeenkomsten worden georganiseerd. Het afgelopen jaar is er wel een wc aangelegd, een composthuis gebouwd en een plantenkwekerij gebouwd van natuurlijke materialen maar het is allemaal heel *basic*.

De zogenaamde zone 0, het centrum van het boerderij of een hoofdgebouw, volgens de principes van permacultuur ontbreekt. Als het team aan het eind van de dag naar huis gaat dan ligt het land er onbewaakt bij. Groenten en fruit worden gestolen uit de tuin en ook de stekken in de kwekerij worden vaak meegenomen. De bouw van een multi-functioneel pand kan er voor zorgen dat er een plek is waar een *market garden* of een *warung* (eethuis) kan worden gerund. Dit kan bijdragen aan inkomensspreiding zodat het educatiecentrum zelfvoorzienend kan worden en gratis trainingen / ondersteuning kunnen aanbieden aan de lokale boeren gemeenschap. Een multifunctioneel gebouw biedt dan ook vele voordelen.

Om echt een stap te maken en meer mensen toegang te geven tot educatie is de aankoop van een aantal zaken van groot belang. Hieronder volgt een opsomming van een aantal essentiële zaken die nodig zijn namelijk:

- goede gereedschappen en een plek om deze te bewaren
- een kwekerij waar verschillende stekken kunnen worden opgekweekt voor het educatiecentrum en om de (lokale) boeren mee te ondersteunen
- fermentatieboxen en fermentatietafels waar cacaoboeren collectief hun cacao kunnen fermenteren en drogen zodat er een kwalitatief goed biologisch product collectief verkocht kan worden en de boeren een betere prijs kunnen krijgen voor de cacao
- een transportmiddel om cacao en andere producten mee te kunnen vervoeren
- kleinvee zoals kippen, ganzen, geiten die het land kunnen begrazen en bemesten en waarmee biologische compost kan worden vervaardigd. Op dit moment is er alleen plantmateriaal
- een multifunctioneel gebouw waar educatie kan worden gegeven maar waar ook een winkel of *warung* weer geld zou kunnen genereren om het educatiecentrum draaiende te houden. Op deze plek kunnen ook vrijwilligers verblijven.

Dit is een greep van de meest belangrijke dingen die nodig zijn om de volgende stap te kunnen zetten om het project succesvol voort te zetten. De aanschaf of bouw van de diverse benodigdheden zal ook gefaseerd moeten gaan en is afhankelijk wanneer de toekenning van fondsen, het krijgen van donaties of de verkoop van producten/diensten zal plaatsvinden. Stichting La Galigo maakt zich hard voor dat dit zo snel mogelijk zal gaan zodat binnen 3 jaar het educatief centrum volledig zelf kan functioneren en hiermee de boerengemeenschap goed kan ondersteunen om succesvol over te stappen naar permacultuur en agroforestry.

Fase 4. Implementatie van agroforestry en permacultuur op de plantages en bij de boerengezinnen om het huis

In deze fase wordt het ontwerp van de modeltuin geïmplementeerd bij cacaoplantages van de lokale boerengemeenschap en volgens de principes van 'Gotong Royong' (collectieve toewijding naar een gemeenschappelijk doel). Middels de modeltuin hebben de boeren geleerd hoe agroforestry effectief kan worden toegepast, hebben ze vastgesteld hoe het kan worden geïmplementeerd op hun eigen land en hebben

zij training gekregen over hoe ze hun boerderij als onderneming kunnen runnen. Er zal systematisch te werk worden gegaan in kleine, technische werkgroepen, zodat elke boer een eerlijke kans krijgt om een goede start te maken. Door ook in deze fase te werken met studenten en vrijwilligers krijgen de boeren extra begeleiding in het opzetten van hun agroforestry/permacultuur plantage. In deze fase wordt getracht om een samenwerking met de organisatie Ecosystem Restoration Camps aan te gaan met als doel dat Lagaligo Farm samen met omliggende boerderijen een Ecosystem Restoration Camp zal worden.

Na de implementatie is al snel duidelijk dat de boeren bepaalde gewassen binnen korte tijd kunnen oogsten. In samenwerking met de lokale stichting kunnen boeren gezamenlijk hun biologische producten verkopen. Biologische cacao kan tevens collectief gefermenteerd en gedroogd worden en vervolgens collectief tegen een rechtvaardige prijs verkocht worden. Door samen te werken met andere boeren hebben de lokale boeren een betere onderhandelingspositie. Daarnaast opent de versterkte onderhandelingspositie mogelijk deuren naar nieuwe afzetmarkten, zodat hun omzet kan worden vergroot. Ook is het mogelijk om in grotere hoeveelheden fruit of specerijen te verwerken tot andere producten. Dit zal zorgen dat de boeren niet afhankelijk zijn van 1 gewas maar in verschillende periodes inkomsten van diverse producten zullen verkrijgen.

Fase 5. Projectuitbreiding

In deze fase wordt de centrale faciliteit van de lokale stichting uitgebreid met gemeenschappelijke machines die zullen worden aangeschaft voor de verdere verwerking van cacao tot chocolade. Denk hierbij aan de productie van halffabricaten (cacaomassa en boter), maar ook eindproducten (couverture, chocolade voor lokale afzetmarkten in de regio). Een deel van de kosten hiervoor kan de stichting zelf financieren met inkomsten uit eerdere verkopen.

Daarnaast zullen andere manieren worden onderzocht om inkomsten te genereren. De lokale stichting in samenwerking met de lokale gemeenschap (vrijwilligers) programma's bieden voor workshops, maar in een later stadium is ecotoerisme/werkvakantie ook mogelijk. Daarnaast kan gezocht worden naar mogelijkheden om een organisch restaurant op te zetten. Deze activiteiten diversifiëren de inkomsten nog meer en maken de gemeenschap zelfredzamer. Ook wordt het verantwoordelijkheidsgevoel van de gemeenschap vergroot, doordat ze zelf de benodigde investeringen hebben kunnen doen om het project uit te breiden.

Fase 6. Exitfase: evalueren, monitoren, overdragen en uitbreiden

In de laatste fase wordt het landbouwmodel uitvoerig gemonitord, geëvalueerd en waar mogelijk verbeterd. In de voorgaande fases is er gewerkt naar zelfredzaamheid. We gaan er vanuit dat na deze periode de belanghebbende volledig zelfstandig de werkzaamheden kan voortzetten en volledig zelfredzaam is. Daarnaast is er voldoende kennis om educatie te geven en belanghebbenden te ondersteunen. Door het vastleggen van kennis en samen te werken met andere organisaties en onderwijsinstellingen kan deze kennis verder groeien. Aan het einde van deze fase zal stichting La Galigo het project dan ook volledig overdragen aan de lokale stichting.

Als de lokale organisatie hier behoefte aan heeft kan er in deze fase gezocht worden naar mogelijkheden om met een aantal aanpassingen het bestaande model uit te breiden. Hierbij kan gekozen worden om de schaal van het project te vergroten. Dit kan bijvoorbeeld door educatiecentra op andere geografische locaties op te richten.

Hoofdstuk 6. Uitdagingen

In deze sectie wordt een inventarisatie gemaakt van uitdagingen die in achtving genomen dienen te worden bij het nastreven van onze doelstellingen. Hierbij zijn de belangrijkste uitdagingen en mogelijke oplossingen uitgewerkt.

6.1 Betrokkenheid belanghebbenden

Het implementeren van een succesvol model vergt tijd. Wij streven ernaar een landbouwmodel te ontwikkelen waarbij met training en ondersteuning de boeren in staat zullen zijn hun plantages uiteindelijk zelfstandig te runnen zonder verdere hulp of sponsorgelden.

Wij dienen in achtving te nemen dat de trainingen en het experimenteren met het model tijd en geld zal kosten die zich niet altijd direct terugverdient. De uitdaging is daarbij de bewustwording van de boeren dat het project een langetermijninvestering zal zijn. Bij een bevolkingsgroep die dagelijks belast is met de taak om in de basisbehoeften van hun familie te voorzien, is dit lastig over te brengen.

De Stichting La Galigo vond een oplossing in de toepassing van agroforestry en permacultuur. Opbrengsten uit cacaovruchten, die veelal pas een volwaardige oogst genereren na 3 jaar, kunnen worden afgewisseld met opbrengsten uit gewassen die eerder vruchten afwerpen. Sommige van deze gewassen produceren na slechts 3 maanden al vruchten die op lokale markten kunnen worden verkocht. Doorgaans zal ook worden gezocht naar manieren om de marktwaarde van deze producten (cassave, papaya en meer) te verhogen door ze te verwerken tot verschillende eindproducten.

6.2 Implementeren en doorvoeren van organische teelt

In een onderzoek door de International Cocoa Organization (Crozier, 2013) uitgevoerd in West-Afrika en Indonesië is het veelvuldig gebruik van chemicaliën onder 3000 cacaoboeren in kaart gebracht. Maar liefst 76 tot 97% van de geïnterviewde cacaoboeren maakt overmatig gebruik van chemicaliën in de teelt. Slechts 55% van deze boeren draagt hierbij beschermende uitrusting.

De grootste uitdaging is de boeren ervan te overtuigen van deze chemicaliën af te zien. Dit kan door hen bewust te maken van de gevolgen voor natuur, milieu en volksgezondheid, maar volgens ICCO (Crozier, 2013) was de voornaamste reden dat een cacaoboer stopt met het gebruik van chemicaliën, het vermijden van de extra kosten die deze agri-input met zich meebrengt. Het is daarom van belang dat we ook dit aspect benadrukken. Veel boeren worstelen dagelijks met de broodwinning voor hun gezin. Een directe verhoging van de winstmarges op korte termijn kan in deze prioriteit voorzien.

Om het gebruik van chemische pesticiden te ontmoedigen, zal de Stichting alternatieve en betaalbare methoden aanbieden om pesten tegen te gaan. Een voorbeeld is het "sleeven" van de cacao's. Met deze methode wordt de cacaovrucht beschermd tegen plagen en kan deze voortgroeien zonder te worden aangetast.

Een andere vaardigheid die ook in de trainingen terugkomen is het vervaardigen van natuurlijke pesticiden. Op Lagaligo Farm is het gebruik hiervan toegepast en heeft dit een hele positieve invloed.

Gedurende de training en implementatie van het agroforestry- en permacultuurmodel zullen de boeren bovendien bewust worden gemaakt over de negatieve effecten van chemische pesticiden voor zowel de oogst, de omgeving, de winstmarges en de volksgezondheid. Tot slot zal de diversificatie van het inkomen, door het telen van niet alleen cacao, maar ook andere gewassen, ervoor zorgen dat de risico voor een slechte oogst wordt gespreid.

6.3 Het creëren van een lokale afzetmarkt

Cacao die door veel gemeenschappen in Sulawesi wordt verbouwd, behoort tot de categorie bulk cacao. Voor een lage marktprijs wordt deze cacao verkocht aan grote multinationals die de bonen daarna verwerken. Dit heeft tot gevolg dat er een grotere afzetmarkt beschikbaar is voor bulk cacao dan de fine-flavourcategorie. Bovendien is de lokale consumptie van chocolade maar gering. Volgens een onderzoek van Mintel (Yuniarni, 2018) ligt de gemiddelde consumptie van een Indonesiër op slechts 600 gram per jaar terwijl in buurlanden als Singapore en Maleisië dit gemiddelde rond een kilogram per persoon per jaar ligt.

Om het bovengenoemde risico te beperken, zal gezocht worden naar een geschikte afzetmarkt in verstedelijkte gebieden in Sulawesi. Makassar, met een inwonersaantal van 2 miljoen en een internationaal vliegveld, is een voorbeeld van een verstedelijkt gebied met potentie. Voorbeelden van succesvolle chocolademakers en verkopers zijn al veelvuldig te vinden op het populaire Bali en Java. Eenzelfde markt kan in Sulawesi worden aangesproken.

Hoofdstuk 7. Strategisch stappenplan

Om het projectplan voor het Organisch Cacao Project La Galigo te implementeren, zullen wij ons de komende tijd gaan richten op de tweede fase van implementatie. Hierbij spelen fondsenwerving, verantwoording van de projectvoortgang en andere bestuurlijke zaken een belangrijke rol.

7.1 Fondsenwerving

De komende 3 jaar zal het bestuur zich actief richten op de werving van verschillende fondsen. Vaardigheden voor effectieve fondsenwerving zullen daarbij worden opgedaan door het volgen van webinars die Nederland Filantropieland (NLFL) op regelmatige basis aanbiedt.

Fondsenwerving zal op verschillende manieren gebeuren:

- Het indienen van projectvoorstellen bij verscheidene oproepen van vermogensfondsen
- Het organiseren van evenementen in Nederland om bewustwording te creëren over de huidige staat van ons milieu wereldwijd en hiermee geld genereren. Stichting La Galigo heeft inmiddels ervaring in het organiseren van filmavonden, festivals en diners.
- Het opzetten van crowdfundingprogramma's
- Het opzetten van een goed functionerende website met bijbehorende webshop om efficiënt donaties te ontvangen
- Zoeken naar mogelijkheden voor subsidiëring door lokale overheden
- Het vergroten van draagvlak door het geven van lezingen en het actief promoten van het initiatief bij verscheidene instellingen en bedrijven
- De komende jaren werkt het bestuur toe naar een CBF Erkenning voor de Stichting waarmee wij ons conformeren aan de normen die door en voor de fondsenwervende sector is vastgesteld.

Werkwijze donaties en giften

Donaties en giften worden zowel door bedrijven als particulieren gedaan. Dit betreft éénrichtingsverkeer. Dat betekent dat er geen voorwaarden aan zijn verbonden en geen tegenprestaties worden verwacht. Wel is het mogelijk dat afgesproken wordt dat de sponsor op onze website of nieuwsbrief wordt vermeld. Iedere donateur die hierbij meer dan 100 Euro doneert krijgt een persoonlijke bedankbrief via de mail.

7.2 Projectvoortgang en verantwoording

De Stichting La Galigo hecht grote waarde aan het voeren van een beleid dat transparant is voor alle betrokkenen (sponsors, vrijwilligers en project partners) van de Stichting. De communicatie met betrokkenen zal plaatsvinden via vergaderingen over de projectvoortgang, de website, social media en het versturen van nieuwsbrieven via de mail. Middels de volgende activiteiten willen wij deze transparantie waarborgen:

- Jaarlijks vóór 1 juli worden alle inkomsten en uitgaven verantwoord in een financieel jaarverslag dat wordt gepubliceerd op de website.
- Gedurende de looptijd van het beleidsplan (2022-2024) zal bestuurder S.F. Spalburg tenminste één keer per jaar afreizen naar de projectlocatie, zodat het project gemonitord wordt. De projectreizen van bestuurders worden vergoed op voorwaarde dat doelen en activiteiten van de reis schriftelijk kunnen worden verantwoord.
- Hiernaast wordt een lokale projectleider aangesteld die maandelijks de administratie van het project op locatie bijhoudt, rapporteert over de projectvoortgang en foto's aanlevert. Deze rapportage zal ook op de website worden gepubliceerd.
- Wij streven ernaar de lokale boeren een podium te geven om hun ervaringen te delen over de trainingen, het toepassen van agroforestry en permacultuur, de nieuwe aanpak van verkoop van gewassen en hoe dit alles hun leven en dat van hun gezin heeft veranderd.

7.3 Bestuurlijke zaken

Het bestuur in Nederland verricht de werkzaamheden onbezoldigd. Zij kunnen aanspraak maken op vergoeding van daadwerkelijk – naar redelijkheid- gemaakte kosten. Naast bestuurlijke zaken houdt het bestuur zich ook bezig met diverse uitvoerende taken zoals het contact met de samenwerkingspartners en de cacao-boeren, het begeleiden van het cacao-project op Sulawesi, het opzetten van verschillende projecten t.b.v. fondsenwerving en meer.

Er is een vast team aan bestuurders vastgesteld. Deze zullen de posities de komende twee jaar bekleden. Deze periode kan tot twee keer verlengd worden met twee jaar, met wederzijds goedkeuren van twee derde van alle in functie zijnde bestuurders. De bestuursperiode van een bestuurslid bedraagt hierbij maximaal 6 jaar. Een volgens het rooster aftredende bestuurder is onmiddellijk herbenoembaar.

Voor herbenoeming zullen verschillende vacatures worden opgesteld die via de website, vrijwilligerscentrales, Het Gilde, nlvoorelkaar.nl en Nederland Filantropieland worden geplaatst.

Hoofdstuk 8. Samenwerkingen en lidmaatschappen

De komende jaren werkt de Stichting La Galigo nauw samen met lokale partner Yayasan Pusat Pendidikan Lagaligo Farm (Stichting educatief centrum Lagaligo Farm) uit het dorp Lauwo. Daarnaast is de Stichting in gesprek met de van Hall Larensteijn om samenwerkingsverbanden aan te gaan.

Stichting La Galigo is door de Belastingdienst aangemerkt als ANBI. De stichting zal in 2023 ook de CBF erkenning aanvragen. In het kader van de AVG zullen wij in 2022 beginnen met het opstellen van een privacyprotocol, zodat wij in 2023 voldoen aan de wettelijke regelgeving.

Tot slot is de Stichting aangesloten bij de branchevereniging voor het Particuliere Initiatief in Ontwikkelingssamenwerking (Partin).

Literatuurlijst

Andres, C., Comoé, H., Beerli, A., Schneider, M., Rist, S., & Jacobi, J. (2016) Cocoa in monoculture and dynamic agroforestry. In: Lichtfouse, E. (Ed.) *Sustainable Agriculture Reviews* (pp. 121-153). Cham, Switzerland: Springer International Publishing.

Cocoa Sustainability Partnership (2013). *The 2020 Roadmap to Sustainable Indonesian Cocoa*. Prepared by NewForesight Consultancy, Makassar, Indonesia.

Crozier, J. (2013). Assessing pesticide use in cocoa.

<https://www.icco.org/sites/sps/documents/Final%20SPS%20Africa%20Workshop%20Abidjan/7%20%20Assessing%20pesticide%20use%20in%20cocoa.pdf>

Naturland (n.d.). *How to grow organic cocoa*.

<https://www.infonet-biovision.org/Publications/How-grow-organic-cocoa-handbook-Naturland>

Permacultuur Nederland (n.d.) Permacultuur, een introductie

<https://www.permacultuurnederland.org/wp/permacultuur-een-introductie/#.YzXSLz1Bxpg>

World Agroforestry (ICRAF) (2015). *Debating agroforestry's role in Indonesia*.

<https://www.worldagroforestry.org/news/debating-agroforestrys-role-indonesia>

Yuniarni, S. (2018). *The Long Road to Reviving Indonesia's Cacao Industry*.

<https://jakartaglobe.id/context/the-long-road-to-reviving-indonesias-cacao-industry/>

Indonesian Permaculture: Factors Shaping Permaculture Farm Systems in Humid Tropical Indonesia

Publication by Radityo Haryo PUTRO and Rie MIYAURA

https://www.researchgate.net/publication/344723071_Indonesian_Permaculture_Factors_shaping_permaculture_farm_systems_in_humid_tropical_Indonesia